

25 JAAR ONAFGEBROKEN EERSTELAS MELK

Voedsel produceren met schone geiten

PROFIEL: FAMILIE OLTHETEN**PERSONALIA**

Steef en Ellen Oltheten, Diepenheim

BEDRIJF

400 melkgeiten met een productie van 950-1.050 per jaar

Tekst en foto's: Henk ten Have

Steef en Ellen Oltheten uit Diepenheim leveren al 25 jaar lang onafgebroken eersteklas geitenmelk aan CBM. Hoe is hen dat gelukt? 'Het begint bij het besef dat we voedsel produceren.'

Een hok telt maximaal 120 geiten. Daardoor is er goed zicht te houden op de gezondheid van de dieren.

De lammeren zitten in een aparte stal.

'K en je Tim nog niet, wacht dan hier', staat er op een bordje bij het hek voor het huis van Steef en Ellen Oltheten. Tim is een grote zwarte, waakzame hond. Ellen vertelt bij het hek dat Tim in zijn eerste tien levensmaanden door de vorige eigenaar is mishandeld. Daardoor is hij bang geworden, heeft hij het vertrouwen in (vreemde) mensen verloren. "Maar als hij merkt dat wij het bezoek oké vinden, vindt Tim dat ook", zegt Ellen. "We hebben Tim nu ruim een jaar en hebben er veel plezier van." Terwijl Tim even later rustig in zijn mand ligt, vertellen Steef en Ellen over het ontstaan van hun geitenbedrijf. Ze hadden beiden geen agrarische achtergrond, maar na het volgen van de hogere agrarische school in Deventer en werk bij een geitenhouder, besloten ze ruim 25 jaar geleden dat ze zelf een geitenboerderij wilden gaan runnen. Bijna hadden ze een bedrijf gekocht in Sellingeren in de provincie Groningen, maar de koop ging op het allerlaatste moment niet door. "Intussen hadden we al lammeren en een melkmachine gekocht", vertelt Steef. Ze keken vervolgens in Friesland, maar ze kwamen terecht in Diepenheim in het zuiden van Twente. "Het voordeel van deze locatie met woonhuis en twee stallen was dat het betaalbaar was en we 400 melkgeiten konden gaan houden." De eerste periode als kersverse geitenhouders was best afzien, het was in de winter van de Elfstedentocht die er uiteindelijk toch niet kwam, in 1996. "We konden nog niet in het woonhuis en huurden een huisje in de buurt. Bij de stal stond een caravannetje waar we ons af en toen even konden opwarmen",

aldus Ellen, die ook nog eens net bevallen was van hun eerste zoon Wouter. "De aangekochte 400 lammeren waren nog aan de melk en voerden we met de hand – we maakten rekjes voor de melkflessen om het werk wat te verlichten." Gelukkig kregen Steef en Ellen veel hulp van familieleden. Die begonnen met het klaarmaken van de 2x24-stands zij-aan-zij-melkstal met 2x12 melkstellen. "Toen de eerste 45 geiten gelammerd hadden, was de melkmachine nog niet klaar, die molken we met de hand." In februari 1996 werd de melkstal in gebruik genomen.

Ondanks de strubbelingen bij de start, hadden Steef en Ellen plezier in het werk op hun boerderij. In 1999 breidden ze de melkstal uit van 2x12- naar 2x24 melkstellen. Ook kwam toen de eerste drinkautomaat voor de lammeren. Het aantal melkgeiten bleef 400, meer geiten houden hebben Steef en Ellen niet als doel.

Schone geiten

Van meet af aan produceren Steef en Ellen Oltheten melk van eersteklas kwaliteit, inmiddels 25 jaar lang onafgebroken. Een unieke prestatie in het 35-jarig bestaan van geitenzuivelcoöperatie CBM. Hoe is dat gelukt? Ellen: "Het begint bij het besef dat we voedsel produceren." Een optimaal functionerende melkmachine is daarbij belangrijk. Bij de aanleg van de melkstal dachten Steef en Ellen mee met de bouwer. "We vroegen om de melkleiding aan te leggen met een maximale afschot om te voorkomen dat er melk in achterblijft. Bij het spoelen van de melkmachine gebruiken we

extra water. Na het voorreinen moet alle melk uit de leidingen zijn. En we hebben drie boilers voor voldoende heet water.” Natuurlijk zijn er ook de jaarlijks terugkerende zaken zoals de onderhoudsbeurt voor de melkmachine en de koeltank. En het tijdig vervangen van de siliconen tepelvoeringen. “Door de doorzichtige tepelbekers kunnen we de tepelvoeringen gemakkelijk individueel controleren en zien wanneer ze versleten raken. Bij elke melkbeurt wordt een nieuw filter genomen dat na afloop kritisch bekeken wordt”, aldus Ellen.

Ook de oren van Steef en Ellen dragen bij aan de melkwaliteit. “Als we tijdens het reinigen horen dat een melkstel lucht zuigt, weten we dat dat melkstel niet goed wordt gereinigd en zorgen we dat dat alsnog gebeurt.”

Schone geiten zijn eveneens belangrijk. Steef: “Een schoon hok zorgt voor schone geiten. We strooien 1,2 kg stro per geit per dag. En een voordeel van onze zij-aan-zijmelkstal ten opzichte van een carrousel is dat we de tijd kunnen nemen om vuile uiers schoon te maken en geiten die nog niet goed uitgemolken zijn eventueel opnieuw aan te sluiten. Ze draaien immers niet weg.”

Als het gaat om het kiemgetal, kijken Steef en Ellen niet alleen naar de melkmachine als oorzaak, maar ook naar de gezondheid van individuele geiten. Er lopen maximaal 120 geiten in een hok. Ze kunnen allemaal tegelijk eten, waardoor dieren die niet fit zijn snel

De jongste dieren.

Het botanische grasland met poel biedt een leefgebied voor vele soorten wilde planten en dieren.

te herkennen zijn. Steef: “Bij een kiemgetal boven de 18 en klontjes op het filter, wordt na elk hok het filter vervangen. Zo kunnen we erachter komen in welk hok het probleem speelt. De geiten van dat hok worden vervolgens voorgemolken. Bij afwijkende melk wordt de melk uitgehouden en een CMT-test uitgevoerd. Geiten met langdurig afwijkende melk worden afgevoerd.”

Boterzuurproblemen worden voorkomen door te zorgen dat er geen kuilgras in het hok of in de waterbakken terecht komt. Op het bedrijf zijn een aantal vlotterwaterbakken vervangen door watergoten van een meter lang. “Dat maakt het voor de dieren makkelijker om water te drinken, het verschil is te merken”, zegt Steef. “Het hok blijft rondom de goten droger en schoner.”

Zelf opfokken

Steef en Ellen fokten alle lammeren dit jaar zelf op. Honderd lammeren bleven op het bedrijf, de overtollige gingen op een leeftijd van zes weken naar de afnemer. “We mogen ze ook twee weken later leveren, dat is een groot voordeel”, aldus Steef. De Olthetens zijn secuur bij de verzorging van de lammeren. Ellen: “De uitval ligt op 3,5 procent, dus het gaat op zich wel goed.” Zieke lammeren kunnen de eerste veertien dagen ‘gewoon’ worden behandeld met medicijnen, want tijdens de wachttijd zijn ze nog op het eigen bedrijf. Bij het bedrijf van de familie Oltheten is weinig grond, het voer wordt daarom aangekocht. “Kuilgras, in vierkante balen. Het nadeel daarvan is dat het kuilgras elke dag anders kan zijn. En geiten zijn kieskeurig.” Eerder kregen de dieren ook snijmais en bierbostel,

maar om arbeid te besparen stopten Steef en Ellen daarmee. Ellen: “We hoeven nu bijvoorbeeld geen zand meer van de kuil te halen.” Als krachtvoer krijgen de geiten Fiber Omega Vlog.

Mini-natuurgebied

De 1,5 hectare grond achter hun stal konden Steef en Ellen een paar jaar geleden van de buurman kopen. Ellen: “Maar machines hebben we niet en het stuk is te klein voor relevante voederwinning. Daarom hebben we het in samenwerking met Landschap Overijssel ingericht als botanisch grasland met elzensingel, poel en struweel. Voor al deze elementen zijn langdurige beheersovereenkomsten afgesloten, zodat het voortbestaan ervan gewaarborgd is. De beheersvergoedingen dekken de kosten voor onderhoud vrijwel volledig.” Na de rondleiding door de stallen, wordt het mini-natuurgebied met trots getoond. Steef en Ellen hechten veel waarde aan de wilde planten en dieren op en om hun bedrijf. Dat is al te zien aan de tuin. “Een schoonzus noemde onze tuin wilderig in plaats van weelderig, en die benaming is heel toepasselijk”, lacht Ellen. In de melkgeitenstal nestelen mussen en in een nestkast aan de gevel huizen torenvalken. Steef en Ellen hebben er veel aardigheid in, net als in hun geitenbedrijf. “We hebben geen grote toekomstplannen meer voor ons bedrijf, want onze twee kinderen hebben andere interesses. Maar we werken nog steeds met veel plezier.” Terwijl ze het zeggen, stralen ze het ook uit, dus meteen maar op de foto voor dit artikel. Samen met hond Tim die het plezier nóg groter maakt.

“ Na het voorreinen moet alle melk uit de leidingen zijn

Steef en Ellen Oltheten met hond Tim.